

Europsko energetska tržište

KAKO JE DOŠLO DO SLOMA?

Nina Domazet
MBA

Nagli oporavak potražnje za energijom, prazna plinska skladišta, geopolitičke nestabilnosti i sve snažniji dekarbonizacijski narativ te spekulativno tržište doveli su Europsku uniju u nezavidnu situaciju s cijenama energije. Era niskih cijena energije definitivno je gotova.

Kriza energetskeg tržišta uzela je maha. Balans energetske trileme, koji podrazumijeva sigurnost, prihvatljivost i održivost, time je u potpunosti narušen, čemu se u energetici može posvjedočiti proteklih sada već gotovo godinu dana. Cijene plina i električne energije za poduzetništvo i kućanstva u zemljama Europske unije na povijesno su najvišim razinama i ugrožavaju krhak ekonomski oporavak od pandemije koronavirusa koja još nije završila.

Inflacija u eurozoni trenutačno je na rekordnih 5,1%, kao rezultat inflacije u energetici od čak 28,6%. Vrijedi istaknuti da je u siječnju 2021. godine u energetici bila prisutna deflacija od -4,2%, tj. negativna inflacija koja se dogodila zbog pada cijena i obilne ponude energije, odnosno energenata. Sve je više onih koji zaključuju da se 'laissez-faire' eko-

nomija ne smije i ne treba primjenjivati na energetske tržištima jer dinamika rebalansa ponude i potražnje slobodnog tržišta može funkcionirati u okruženju privremenih cjenovnih fluktuacija. U trenutačnoj situaciji, koju karakteriziraju tržišna kolebanja i fluktuacije, koje bi potencijalno mogle postati redovna pojava, određivanje cijena kakvo je sada radi ekonomsku štetu, zbog čega Europski institut za studij sigurnosti (EUISS) upozorava na nužnu reformu energetskeg tržišta.

KAKO JE POČELO?

No, kako je došlo do sloma europskeg energetskeg tržišta, koji još nitko službeno nije proglasio. U pandemiji COVID-a došlo je do rekordnog pada potražnje za energijom, što je slijedio i pad cijena koje su na trenutke ulazile u negativne vrijednosti, što se rijetko događa. U stanju duboke ukopanosti u pandemijskim restrikcijama 2021. godine započinje velika kampanja cijepljena, tvrtke i dalje dobivaju veliku državnu pomoć, a gospodarstva su na infuziji koja ih počinje polako vraćati u život. Glavni pokretač krize energetskeg tržišta su cijene prirodnog plina, goriva od kojeg se dobiva 22% električne energije u zemljama EU-a. Nakon nafte i naftnih prerađevina prirodni plin je drugi po važnosti energent u EU-u.

Cijene plina početkom prošle godine bile su na oko 20 EUR/(MW h). Zima 2020./2021. godine bila je neobično hladna u Aziji i Europi, na dva tržišta koje se tradicionalno

**CIJELI ČLANAK
PROČITAJTE U TISKANOM
IZDANJU ČASOPISA**